POMIĘDZY
МІЖ • МЕЖДУ • BETWEEN • ZWISCHEN • ENTRE

Polsko-Ukraińskie Studia Interdyscyplinarne
2023, nr 3 (10), ss. 63–65

https://czasopisma.marszalek.com.pl/en/10-15804/pom
DOI: 10.15804/PPUSI.2023.03.07

prof. dr hab. Zbigniew Ścibiorek

Zdań kilka na temat publikacji: *Prezydent Lech Wałęsa na salonach świata. Plusy dodatnie i plusy ujemne,* Wydawnictwo Adam Marszałek

Jako wojskowy, były podwładny zwierzchnika sił zbrojnych, podjąłem się trudu opracowania opinii publikacji dotyczącej Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Po raz pierwszy z bohaterem opiniowanej książki spotkałem się w Pałacu Prezydenckim podczas wręczania mi tytułu naukowego profesora. Teraz mam doskonałą okazję bliżej poznać Lecha Wałęsę, zapoznając się z treścią mistrzowskiego utworu.

Jest to nietypowa książka z kilku powodów. Przede wszystkim dotyczy osoby, która w najnowszej historii Polski odegrała istotną rolę. Jednocześnie okres pięciu lat prezydentury i historii dotyczącej tego działacza związkowego, przywódcy i bohatera opozycji demokratycznej, a także laureata Pokojowej Nagrody Nobla nieustannie znajduje się w orbicie zainteresowania wielu środowisk i osób, nie zawsze dokonywujących rzetelnej oceny tego, co w przeszłości miało miejsce.

Publikacja pod względem treści to bardzo interesujący materiał ukazujący głowę naszego państwa od strony mniej znanej. I dobrze, że tak się stało. Taki bowiem obraz autora słów zawartych w podtytule opracowania to nader ciekawa, a zarazem niebanalna i barwna fotografia człowieka na przestrzeni lat. Jestem przekonany, że fakt ten będzie przesłanką do zmiany optyki postrzegania Pana Prezydenta przez osoby, które nie miały z Nim bezpośredniej styczności. Mniemam, że po lekturze tej pozycji bibliograficznej optyka postrzegania jej bohatera będzie nieco inna. Zapewne ludzie młodsi, nie pamietający czasów minionej epoki, będą mogli pewne fakty postrzegać i oceniać całkiem inaczej.

Lektura tej książki nikomu nie sprawi większego kłopotu, a sposób przedstawiania i opisu zdarzeń jest nader interesujący. Ukazywanie wybranych sytuacji jest ciekawe nie tylko pod względem historycznym. To także niekonwencjonalna prezentacja pewnych szczegółów protokołu dyplomatycznego. Trafne, a jednocześnie ze swobodą przekazane, jego zderzenie z rzeczywistością, ukazuje różnego rodzaju niuanse, które niewątpliwie miały wpływ na postawę, zachowania i reakcję głowy państwa. Czytelnik, niejako przy okazji, ma doskonałą okazję zapoznać się z politykami, z którymi Lech Wałęsa współpracował czy też spotykał się podczas swojej prezydentury.

To, że styl pracy, sprawowania urzędu przez Prezydenta Lech Wałęsę był niekonwencjonalny jest sprawą powszechnie znaną. To przecież pochodna tego, że był „nieskażony" wcześniejszą rutyną administracyjną, nie bywał na salonach. Fakt ten jest wyraźnie zaakcentowany, co niewątpliwie pozwala postrzegać Pana Prezydenta w nieco innym świetle, niekiedy może to być asumptem do usprawiedliwienia pewnych potknięć czy też argumentem do wytłu-

maczenia tego, co miało miejsce. Chociażby dlatego, co zostało podkreślone, tak ważne było otoczenie głowy państwa wysokiej klasy współpracownikami, którzy jak sternicy na okręcie pozwalali pokonywać nader urozmaiconą rzeczywistość, fale i „wezbrane morze" bez większych kłopotów. To, że one miały miejsce, jest czymś naturalnym i znajduje się w opiniowanym dziele. W mojej ocenie jest to ten plus dodatni, który ukazuje jak nielekko jest być prezydentem, jak trudno, wręcz niemożliwe, jest uniknięcie potknięć w trakcie tak dynamicznej prezydentury.

W lepszym poznaniu Prezydenta i zawiłości sprawowania przez Niego urzędu wielce pomocne są opinie, wspomnienia oraz anegdoty polityków, dyplomatów i dziennikarzy. To bardzo ciekawy fragment publikacji, który ukazuje Lecha Wałęsę w nieco innym świetle. Dzięki temu zostaje przybliżony „normalny" człowiek, który – jak każda inna osoba – obok szeregu cech dodatnich ma także pewne ułomności. Ten opis został zaprezentowany bardzo trafnie, przestrzegając zasady, aby opis określonego defektu nie stanowił podstawy do wysnucia wniosków, które nijak się miały do ukazywanych faktów.

Zbiór osób wypowiadających się na temat Prezydenta Lecha Wałęsy jest dość zróżnicowany. Za pośrednictwem wypowiedzi polityków i dyplomatów poznajemy człowieka, który z determinacją dąży do osiągnięcia założonych celów, a przede wszystkim, aby sprawowanie urzędu stało na możliwie na najwyższym poziomie. Liczne wypowiedzi ówczesnych polityków i dziennikarzy zaświadczają, że nasz Prezydent stał się osobą, która na trwałe wpisała się nie tylko w polską politykę. O tym zaświadczają trafnie zaprezentowane wypowiedzi mężów stanu różnych państw.

Z opiniowanej publikacji jasno wynika, że Prezydent Lech Wałęsa realizował szereg zadań, co jest immanentną cechą sprawowanego urzędu. Szereg przedsięwzięć zostało ukazanych nie w pełnej zgodzie z protokołem dyplomatycznym. Nie postrzegam tego w kategoriach mankamentu, a sygnalizując ten fakt, podkreślam język opisu, który jest bardzo komunikatywny. To, co podkreślę raz jeszcze, pozwala lepiej poznać i zrozumieć Prezydenta. Prawdą jest, że bywał szybki, niekiedy zbyt szybki w słowach – dając wywiad, rozmawiając z dziennikarzami lub dyskutując w telewizji. Popełniał błędy językowe, które nie przekreślały Jego dokonań, a podkreślały fakt, że i w Polsce prosty człowiek może być prezydentem. To znajduje odzwierciedlenie w publikacji. Wraz z tym wyraźnie akcentowana jest kwestia, że wspomniana normalność sprzyjała skupianiu wokół siebie ludzi, którzy myśleli o Polsce podobnie jak Pan Prezydent; łatwiej też było nawiązywać kontakty polityczne.

Wartością dodaną książki jest zapis, niekiedy humorystycznych, zdarzeń z opisywanej prezydentury. Niekonwencjonalne zwroty czy też nieretuszowane zdania ukazują prozę życia, prawdziwe oblicze sprawowania urzędu oraz centralnej w niej osobie. W wielu wypadkach trzeba podziwiać odwagę i (lub) zdrowie Prezydenta, skoro w krótkim przedziale czasowym przychodziło pokonywać setki, a nawet tysiące kilometrów, przebywać w różnych strefach klimatycznych i zakątkach Ziemi. Polityka zagraniczna, którą prowadził i wspierał, nie była funkcją jego ambicji lub metod. Polityka ta wynikała z czystej troski o interes państwa, którego był godnym reprezentantem. W tym miejscu przybliżę Jego słowa: *Tak byłem wychowany, że jak się za coś bierzesz, to rób to dobrze.*

Podkreślić należy nader ciekawą strukturę publikacji. Jest ona nie tylko bardzo przejrzysta. Charakteryzuje się tym, że poszczególne fragmenty, opisujące Prezydenta Lecha Wałęsę, można traktować jako niezależne części składające się na całość jakże ciekawej pozycji wydawniczej. To z kolei pozwala na swobodne i wybiórcze zarazem zapoznawanie się z poszczególnymi fragmentami tekstu bez konieczności czytania od pierwszej do ostatniej strony. W sposób dowolny można zapoznać się z życiorysem Prezydenta, uwarunkowaniami geopolitycznymi Jego prezydentury czy też istotnymi wydarzeniami, jakie miały miejsce w pierwszej połowie lat dziewięćdziesiątych.

Jestem przekonany, że nawet osoby, które niejednokrotnie niezbyt miło wypowiadają się na temat Prezydenta Lecha Wałęsy, zrozumieją, jak ciężko jest być najwyższym przedstawicielem władz naszego państwa. Jestem przekonany, że publikacja spotka się z zainteresowaniem szerokiego grona odbiorców, osób różnej profesji, ludzi w zróżnicowanym wieku. Wielu osobom pozwoli przypomnieć minione czasy i lepiej zrozumieć wówczas dokonywane rozstrzygnięcia w Polsce i na arenie międzynarodowej. Opracowanie zawiera bowiem szereg wypowiedzi osób, które polską rzeczywistość minionego wieku oceniają w sposób zróżnicowany i nie zawsze są zgodni co do jednoznaczności ocen pewnych faktów. Na zakończe-

nie raz jeszcze podkreślę, że po lekturze tego dzieła czytelnik ma doskonałą okazję, aby minione czasy i Prezydenta Lecha Wałęsę ocenić pod nieco innym kątem, bardziej obiektywnie.

Powyższy tekst powstał w oparciu o recenzję Pana Profesora Zbigniewa Ścibiorka monografii autorstwa Jana Wojciecha Piekarskiego pt. *Prezydent Lech Wałęsa na salonach świata. Plusy dodatnie i plusy ujemne* wydanej nakładem Wydawnictwa Adam Marszałek. Spotkanie promocyjne książki odbyło się 20 grudnia 2023 roku w warszawskim Domu Literatury.